

മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന് അല്ലാഹു നൽകിയിട്ടുള്ള അപാരമായ അനുഗ്രഹമാകുന്നു സത്യവും, അസത്യവും വേർതിരിച്ച് മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള സവിശേഷബുദ്ധി എന്നുള്ളത്. അതുപയോഗിച്ച് കൊണ്ട് മനുഷ്യൻ ആദ്യമായി കണ്ടെത്തേണ്ടത് അവന്റെ സൃഷ്ടാവിനെയെക്കുറിച്ചാണ്. അല്ലാഹു അവന്റെ അടിമകൾക്ക് നൽകിയ മറ്റൊരു അനുഗ്രഹമാകുന്നു അവന്റെയടുക്കൽ സ്വീകാര്യമായ ഇസ്ലാം എന്നത്. ഇത് കഴിഞ്ഞാൽ അല്ലാഹു മനുഷ്യസമൂഹത്തിന് നൽകിയിട്ടുള്ള വലിയ അനുഗ്രഹമാണ് ക്ഷമ എന്നത്. ഇസ്ലാമിന്റെ വലിയമായ ഉമറുൽ ഫാറൂഖ്(ﷺ) പറയുന്നു: (ഇസ്ലാമിന് ശേഷം ക്ഷമയേക്കാൾ വിശാലമായ ഒരനുഗ്രഹവും ഞങ്ങൾക്ക് ലഭിച്ചിട്ടില്ല) എന്നാൽ ഈ മഹത്തായ അനുഗ്രഹത്തെപ്പറ്റി പലരും അജ്ഞതയിലാണ്, ക്ഷമയുടെ അമൂല്യത്തെ പറ്റി മനസ്സിലാക്കിയവർ വളരെ വിരളമാകുന്നു. ലോകരുടെ മോചനത്തിന് വേണ്ടി ലോകത്തേക്ക് നിയോഗിതരായ എല്ലാ പ്രവാചകന്മാരും തന്റെ പ്രബോധനപാതയിൽ ഈ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ മാധുര്യം രുചിച്ചറിഞ്ഞവരും, മറ്റുള്ളവർക്ക് അത് പഠിപ്പിച്ച് കൊടുത്തവരുമായിരുന്നു. ഉമർ(റ)നെ പോലെയുള്ള മഹാനായ സ്വഹാബാക്കൾ അതിനെ സംബന്ധിച്ച് വളരെ ബോധവാന്മാരായിരുന്നു. സച്ചരിതരായ സലഫ് പണ്ഡിതന്മാരും ആപാതയിൽ തന്നെയായിരുന്നു സഞ്ചരിച്ചിരുന്നത്. നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ട പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യമാണ് തനിക്ക് വരുന്ന പരീക്ഷണങ്ങളിലും, പ്രയാസങ്ങളിലും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലും ഈ അനുഗ്രഹമല്ലാതെ വേറെ ഒരു പ്രതിവിധിയുമില്ലായെന്ന സത്യം. വിശുദ്ധ ഖുർആനിലും, തിരുസുന്നത്തിലും വളരെ ഗൗരവത്തിൽ തന്നെ ക്ഷമയെപ്പറ്റി ഉണർത്തിയതായി നമുക്ക് കാണാനാവും. സഹോദരാ,,,! അറിയുക, ക്ഷമ വിലയേറിയ ഒരു രത്നമാകുന്നു. മഹാത്മാക്കൾ അത് കരഗതമാക്കുവാൻ വേണ്ടി അത്യധികം പണിപ്പെട്ടിരുന്നു. സഹോദരാ,,, നീ ഈ അമൂല്യ സമ്പത്ത് കരസ്ഥമാക്കുവാൻ വേണ്ടി ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അതോ നീ അതിനെ പാഴാക്കി കളഞ്ഞിരിക്കുകയാണോ??? എങ്കിൽ അത് കരസ്ഥമാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കേണ്ട സമയം അതിക്രമിച്ചില്ലേ???

വർണ്ണകടലാസുകൾ മിന്നിയിട്ടുണ്ടെന്നത് പോലെ ഇഹലോകത്തെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ നിനക്ക് ചുറ്റും തത്തികളിക്കുകയാണ്, സഹോദരാ,,, നീ അതിൽ വഞ്ചിതനാകാതിരിക്കുക, ഇഹലോകം വരുംലോകമായ പരലോകത്തേക്കുള്ള കൃഷിയിടമാകുന്നു, ഇവിടെ വിതച്ചാൽ അവിടെ വിളവെടുക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ, വിതച്ചാൽ മാത്രം പോരാ, തന്റെ വിളയെ നശിപ്പിക്കുന്ന കീടങ്ങളിൽ നിന്നും, നാശകാരികളിൽ നിന്നും അതിനെ പരിരക്ഷിച്ചെങ്കിൽ മാത്രമേ നമ്മുടെ അദ്ധ്വാനത്തിന്റെ യഥാർത്ഥകുലി നമുക്ക് ലഭിക്കുകയുള്ളൂ, ആയതിനാൽ ഇവിടെ നിന്നും അനുഭവിക്കേണ്ട പ്രയാസങ്ങളിലും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലും ക്ഷമയെപ്പറ്റി പഠിക്കുക. അതിൽ അല്ലാഹുവിനോട് സദാ പ്രാർത്ഥിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

(സഹനവും, നമസ്കാരവുംമൂലം (അല്ലാഹുവിന്റെ) സഹായം തേടുക. അത്(നമസ്കാരം) ഭക്തന്മാരെല്ലാവർക്കും വലിയ പ്രയാസമുള്ളകാര്യം തന്നെയാകുന്നു. തങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവുമായി കണ്ടുമുട്ടേണ്ടിവരുമെന്നും, അവർക്കേക്ക് തിരിച്ച് പോകേണ്ടി വരുമെന്നും വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരത്രേ അവർ(ഭക്തന്മാർ). അൽബഖറ- 45-46

ക്ഷമ പ്രവാചകന്മാരുടെ മുഖമുദ്ര.

കാലാകാലങ്ങളിലായി വ്യത്യസ്ത പ്രദേശങ്ങളിലേക്ക് നിയോഗിതരായ പ്രവാചകന്മാർക്ക് തങ്ങളിൽ അർപ്പിതമായ ഉത്തരവാദിത്വ നിർവ്വഹണത്തിന്റെ പാതയിൽ പരീക്ഷണങ്ങളുടെ നിലക്കാത്ത പ്രവാഹമായിരുന്നു നേരിടേണ്ടിവന്നത്. അതിലവർക്ക് നൂറുമേനി നേടുവാൻ

സാധിച്ചത് ഈ മഹത്തായ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടാണെന്നു മാത്രമായിരുന്നു. എല്ലാ പ്രവാചകന്മാരുടെയും മുഖമുദ്ര തന്നെയായിരുന്നു ക്ഷമ. വിശുദ്ധ ഖുർആനിന്റെ ആയത്തുകളും, പ്രവാചക വചനങ്ങളും അതിന് തെളിവുകൊടുക്കുന്നു. അതിൽ കൂടുതൽ കാലം ക്ഷമിച്ചു നൂഹ്(അ)ന്റെ ചരിത്രം ഖുർആൻ നമുക്ക് വരച്ച് തരുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹം 950 വർഷക്കാലം തന്റെ പ്രബോധന മാർഗ്ഗത്തിൽ ക്ഷമയെപ്പറ്റി പഠിച്ചു. മറ്റുള്ള പ്രവാചകരും ഇതിനെപ്പോലെയായിരുന്നു. (മൂസാക്ക് നാം ഗ്രന്ഥം നൽകി. അദ്ദേഹത്തിനു ശേഷം തുടർച്ചയായി നാം ദൂതന്മാരെ അയച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. മറ്റ്യമിന്റെ മകനായ ഈസാക്ക് നാം വ്യക്തമായ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ നൽകുകയും, അദ്ദേഹത്തിന് നാം പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പിൻബലം നൽകുകയും ചെയ്തു. എനിട്ട് നിങ്ങളുടെ അടുത്ത വരുമ്പോഴൊക്കെ നിങ്ങൾ അഹങ്കരിക്കുകയും, ചില ദൂതന്മാരെ നിങ്ങൾ തള്ളിക്കളയുകയും, മറ്റു ചിലരെ നിങ്ങൾ വധിക്കുകയും ചെയ്യുകയാണോ?) അൽബഖറ- 87

പ്രവാചകന്മാരിൽ തന്നെ കൂടുതൽ പ്രയാസങ്ങൾ സഹിച്ചവരായിരുന്നു “ദ്യുലമനസ്കരായ പ്രവാചകന്മാർ” അവർ സഹിച്ച സഹനം സത്യ വിശ്വാസികളോട് ജീവിതത്തിൽ പകർത്തുവാൻ വേണ്ടി അല്ലാഹു കൽപിക്കുന്നുണ്ട്. (ആകയാൽ ദ്യുല മനസ്കരായ ദൈവ ദൂതന്മാർ ക്ഷമിച്ചത് പോലെ നീ ക്ഷമിക്കുക. അവരുടെ (സത്യ നിഷേധികളുടെ) കാര്യത്തിന് നീ ധൂതി കാണിക്കരുത്. അവർക്ക് താക്കീതു നൽകപ്പെടുന്നത് (ശിക്ഷ) അവരിൽ നേരിൽ കാണുന്നദിവസം പകലിൽനിന്നുള്ള ഒരു നാഴികനേരം മാത്രമേ തങ്ങൾ(ഇഹലോകത്ത്) താമസിച്ചിട്ടുള്ളുവെന്ന പോലെ അവർക്ക് തോന്നും. ഇതൊരു ഉദ്ബോധനമാകുന്നു. എന്നാൽ ധിക്കാരികളായ ജനങ്ങളല്ലാതെ നശിപ്പിക്കപ്പെടുമോ?) അഫ്ഖാഫ് - 35

പ്രവാചകന്മാരെല്ലാം തന്നെ പ്രബോധന മാർഗ്ഗത്തിൽ ക്ഷമയെപ്പറ്റി പഠിച്ചു, മുഹമ്മദ് നബിയും അനുചരന്മാരും ഒരുപാട് ക്ഷമിച്ചു, അവസാനം സ്വന്തം നാടും, വീടും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടിവന്നപ്പോൾ എല്ലാം അല്ലാഹുവിൽ അർപ്പിച്ച് ക്ഷമിച്ച് കൊണ്ട് അതിനും തയ്യാറായി. പ്രബോധനമാർഗ്ഗം അത്രയെളുപ്പമുള്ളതല്ല, അവിടെ പ്രയാസവും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളും നേരിടേണ്ടിവരുമ്പോൾ പ്രവാചകന്മാരുടെ ജീവിതത്തിൽ നിന്നും പാഠം ഉൾക്കൊണ്ട് ദ്യുലമനസ്കരായി സഞ്ചരിക്കുക.

ക്ഷമ സത്യ വിശ്വാസികളുടെ അടയാളം.

പരമകാര്യത്തിന്റെ അടിമകളുടെ സ്വഭാവങ്ങൾ എണ്ണി പറയുന്നിടത്ത് അല്ലാഹു പറഞ്ഞ ഒരു സ്വഭാവമാകുന്നു ക്ഷമ, അതായത് അവർ തങ്ങൾക്ക് നേരിടേണ്ടിവന്ന എല്ലാ പ്രയാസങ്ങളിലും ക്ഷമ അവലംബിച്ചതിന്റെ പേരിൽ അവർക്ക് അല്ലാഹു മഹത്തായ പ്രതിഫലം നൽകുന്നതാകുന്നു. ആയതിനാൽ യഥാർത്ഥ സത്യവിശ്വാസി അത് തന്റെ ജീവിതത്തിൽ പകർത്തുവാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (അത്തരക്കാർക്ക് തങ്ങൾ ക്ഷമിച്ചതിന്റെ പേരിൽ (സ്വർഗ്ഗത്തിൽ) ഉന്നതമായ സ്ഥാനം പ്രതിഫലമായി നൽകപ്പെടുന്നതാണ്. അഭിവാദ്യത്തോടും, സമാധാനാശംസയോടും കൂടി അവർ അവിടെ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതാണ്. അവർ അതിൽ നിത്യവാസികളായിരിക്കും. എത്ര നല്ല താവളവും, പാർപ്പിടവും) ഫുർഖാൻ - 75-76

നാം ക്ഷമിക്കേണ്ട സമയം:

നാം ക്ഷമിക്കേണ്ടത്, ക്ഷമിച്ചാൽ ഫലം കിട്ടുന്ന സമയത്താകുന്നു. കോപം മൂലമേ വരേണ്ട എല്ലാ ദോഷങ്ങളും വന്നതിന് ശേഷം ക്ഷമിച്ചിട്ട് പ്രയോജനമില്ല. പ്രവാചകന്മാരിൽ ഇതിന് നമുക്ക് ഒരുപാട് ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. മക്കയിലെ മുശ്റിക്കുകളുടെ ഉപദ്രവം സഹിക്കാൻ കഴിയാതെ വന്നപ്പോൾ പ്രവാചകനും അവിടുത്തെ അനുചരന്മാരിൽ ചിലരും കൂടി തന്റെ ബന്ധുക്കളും കൂടിയുള്ള ത്വഹ്ഫിലേക്ക് അൽപം ആശ്വാസം

ലഭിക്കുവാൻ വേണ്ടി ചെന്നപ്പോൾ തന്റെ ബന്ധുക്കളടക്കം തന്നെ അപമാനിക്കുക മാത്രമല്ല കല്ലെറിയുക പോലും ചെയ്തു, അതിനാൽ വളരെ വിഷമവും, ദുഃഖവും മൂലം പ്രവാചകന് തന്റെ ബോധം തന്നെ നശിക്കുമാറായിരുന്നു. ഇത് ഏഴാനാകാശത്തുനിന്നും കണ്ട തന്റെ രക്ഷിതാവ് മലക്കുൽ ജിബ്രിലിനെ പ്രവാചകന്റെ സംരക്ഷണത്തിനും, അക്രമികളെ ശിക്ഷിക്കുവാനും വേണ്ടി അയക്കുകയുണ്ടായി. പ്രവാചകൻ ഒന്ന് മാനാനുവാദം നൽകിയാൽ മതി, അവരെ അല്ലാഹു ഒന്നടങ്കം നശിപ്പിക്കുമായിരുന്നു, എന്നാൽ പ്രവാചകൻ പറഞ്ഞ മറുപടി നമ്മുടെ എല്ലാവരുടെയും കണ്ണു തുറപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. പ്രവാചകൻ പറഞ്ഞത്: “വരും കാലങ്ങളിൽ അവരുടെ തലമുറകളിൽ ആരെങ്കിലും അല്ലാഹുവിനെ മാത്രം ആരാധിക്കുന്നവരുണ്ടായേക്കാം അവരെ ശിക്ഷിക്കേണ്ടതില്ല, അവർ അറിവല്ലാത്ത ജനങ്ങളാകുന്നു.” (പ്രവാചകന്റെ ക്ഷമയിലെ അതുല്യമായ മാതൃകയാണ് നമുക്കിവിടെ കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞത്. ബുഖാരി ഉഖരിക്കു, ഒന്നാരു ഹദീസിൽ നമുക്കിങ്ങനെകാണാൻ സാധിക്കുന്നു.“അനസ് ബ്നുമാലിക്(റ)വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: (ഖബറിനരികിൽ നിന്ന് കരഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീയുടെ അരികിലൂടെ പ്രവാചകൻ(സ) നടന്ന് പോകുകയുണ്ടായി, പ്രവാചകൻ ആ സ്ത്രീയോട് പറയുകയുണ്ടായി: “നീ അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുക, നീ ക്ഷമിക്കുക” അപ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു: “എന്നെബാധിച്ച പ്രയാസം നിനക്ക് ബാധിച്ചിട്ടില്ല, നിനക്കതിനെപ്പറ്റി അറിയുകയുമില്ല” അവളോട് അത് പ്രവാചകനാണെന്ന് പറയപ്പെട്ടപ്പോൾ അവൾ പ്രവാചകന്റെ വാതിലിനടുത്തുചെന്ന് പറഞ്ഞു:-പ്രവാചകന്റെ അടുത്ത് അവൾ പാറാവുകാരെ കണ്ടില്ല:- (താങ്കളാണെന്ന് എനിക്ക് അറിയില്ലായിരുന്നു” അപ്പോൾ പ്രവാചകൻ പറയുകയുണ്ടായി: “ക്ഷമ അതിന്റെ പ്രഥമ ഘട്ടത്തിലാകുന്നു”) ഇതിൽ നിന്നും നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കുന്നത്, ക്ഷമിക്കേണ്ടത് തന്നെ കോപവും, വ്യസനവും കീഴ്പ്പെടുത്തുന്ന അവസരത്തിലാകുന്നു. അതല്ലാതെ ക്ഷമ കൈവിട്ട് വരേണ്ട എല്ലാ കഷ്ടതകളും വന്നതിന് ശേഷം ക്ഷമിച്ചിട്ട് പ്രയോജനമില്ല. തുടർന്ന് നാം വേദിക്കേണ്ടിവരും.

ക്ഷമയെപ്പറ്റിയുള്ള കൽപന.

വിശുദ്ധഖുർആൻ അടിക്കടി ക്ഷമ കൈകൊള്ളുവാൻ വേണ്ടി സത്യ വിശ്വാസികളെ ഉണർത്തുന്നുണ്ട്. നമുക്കെന്തെങ്കിലും ബുദ്ധിമുട്ടുകളോ, പ്രയാസങ്ങളോ വരുമ്പോൾ അവിടെ നമ്മൾ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതി കാംക്ഷിച്ച് കൊണ്ട് ക്ഷമ അവലംബിച്ചാൽ നാം തിന്മയായി കരുതിയതൊക്കെയും നന്മയായി ഭവിക്കുന്നതായി നമുക്ക് കാണാൻ സാധിച്ചേക്കാം. നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് തന്നെ നമുക്കതിന്ന് ഒരുപാട് ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരന്തരം സാധിക്കും. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (എന്നാൽ ഒരു കാര്യം നിങ്ങൾ വെറുക്കുകയും (യഥാർത്ഥത്തിൽ) അത് നിങ്ങൾക്ക് ഗുണകരമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങളൊരു കാര്യം ഇഷ്ടപ്പെടുകയും (യഥാർത്ഥത്തിൽ) അത് നിങ്ങൾക്ക് ദോഷകരമായിരിക്കുകയും ചെയ്തെന്നും വരാം. അല്ലാഹു അറിയുന്നു, നിങ്ങൾ അറിയുന്നില്ല.) അൽബഖറ - 126

അല്ലാഹുവിന് വേണ്ടി പ്രയാസങ്ങളിൽ ക്ഷമ അവലംബിച്ചാൽ ശത്രുക്കൾക്കെതിരിൽ അല്ലാഹു നമ്മെ സഹായിക്കുകയും, ശത്രുക്കളുടെ കൃത്യന്ത്രങ്ങളെ അല്ലാഹു ഒരു പാഴ് വേലയാക്കുകയും ചെയ്തേക്കാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (നിങ്ങൾക്ക് വല്ല നേട്ടവും ലഭിക്കുന്ന പക്ഷം അതവർക്ക് മന:പ്രയാസമുണ്ടാക്കും. നിങ്ങൾക്ക് വല്ല ദോഷവും നേരിട്ടാൽ അവരതിൽ സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങൾ ക്ഷമിക്കുകയും, സൂക്ഷ്മത പാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പക്ഷം അവരുടെ കൃത്യന്ത്രം നിങ്ങൾക്കൊരു ഉപദ്രവവും വരുത്തുകയില്ല. തീർച്ചയായും അല്ലാഹു അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ എല്ലാ വശവും അറിയുന്നവനാകുന്നു.) ആലു ഇംറാൻ- 120

(സത്യ വിശ്വാസികളെ, നിങ്ങൾ ക്ഷമിക്കുകയും, ക്ഷമയിൽ മികവ് കാണിക്കുകയും, പ്രതിരോധ സന്നദ്ധരായിരിക്കുകയും ചെയ്യുക. നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സൂക്ഷിച്ച് ജീവിക്കുക. നിങ്ങൾ വിജയം പ്രാപിച്ചേക്കാം.) ആലും ഇംറാൻ - 200

ക്ഷമ കൈകൊള്ളുകയും, പരസ്പരം ക്ഷമ കൈകൊള്ളുവാൻ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യാത്തവർ മുഴുവനും നഷ്ടത്തിലാണെന്ന് അല്ലാഹു സുറത്തുൽ അസ്സറിലൂടെ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (വിശ്വസിക്കുകയും, സൽകർമ്മങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുകയും, സത്യം കൈകൊള്ളുവാൻ അന്വേണം ഉപദേശിക്കുകയും, ക്ഷമ കൈകൊള്ളുവാൻ അന്വേണം ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യാത്തവരോഴികെ) അൽ അസ്സർ- 3 (സത്യവിശ്വാസികളെ, നിങ്ങൾ സഹനവും, നമസ്കാരവും മൂലം (അല്ലാഹുവിനോട്) സഹായം തേടുക. തീർച്ചയായും ക്ഷമിക്കുന്നവരോടൊപ്പമാകുന്നു (അല്ലാഹു) അൽബഖറ- 15

(സഹനവും, നമസ്കാരവും മൂലം (അല്ലാഹുവിന്റെ) സഹായം തേടുക. അത്(നമസ്കാരം) ഭക്തന്മാരല്ലാത്തവർക്ക് വലിയ (പ്രയാസമുള്ള) കാര്യം തന്നെയാകുന്നു) അൽബഖറ - 45

പ്രവാചകന്മാരെല്ലാം തന്നെ തങ്ങളുടെ സ്വസമൂഹങ്ങളോട് പരസ്പരം ക്ഷമ കൈകൊള്ളുവാൻ ഉപദേശിച്ചിരുന്നു, മുസാ നബി(അ) തന്റെ സമൂഹത്തെ അതിന്വേണ്ടി ഒരുപാട് ഉപദേശിച്ചതായി നമുക്ക് ഖുർആനിൽ കാണാവുന്നതാണ്. മുസാ നബി(അ) പറയുന്നതായി അല്ലാഹു പറയുന്നു: (മുസാ തന്റെ ജനങ്ങളോട് പറഞ്ഞു: നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവോട് സഹായം തേടുകയും, ക്ഷമിക്കുകയും ചെയ്യുക. തീർച്ചയായും ഭൂമി അല്ലാഹുവിന്റെതാകുന്നു. അവന്റെ ദാസന്മാരിൽ നിന്ന് അവൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവർക്ക് അവൻ അത് അവകാശപ്പെടുത്തി കൊടുക്കുന്നു. പര്യവസാനം ധർമ്മനിഷ്ഠ പാലിക്കുന്നവർക്കനുക്വലമായിരിക്കും.) അഅ്റാഫ് - 128

ക്ഷമിക്കുള്ള പ്രതിഫലം.

ക്ഷമകൈകൊള്ളുന്നവർക്ക് അല്ലാഹു മഹത്തായ പ്രതിഫലം നൽകുമെന്ന് വിശുദ്ധഖുർആനിൽ വാഗ്ദാനം നൽകുന്നുണ്ട്. അല്ലാഹു പറയുന്നു: (കുറച്ചൊക്കെ ഭയം, പട്ടിണി, ധനനഷ്ടം, ജീവനഷ്ടം, വിഭവനഷ്ടം എന്നിവമുഖേന നിങ്ങളെ നാം പരീക്ഷിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. (അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ) ക്ഷമിക്കുന്നവർക്ക് സന്തോഷവാർത്ത അറിയിക്കുക) അൽബഖറ - 155

പ്രയാസങ്ങളിലും, ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലും ക്ഷമ അവലംബിക്കുന്നവർക്ക് അല്ലാഹു മഹത്തായ പ്രതിഫലം ഒരുക്കുമെന്ന് വാഗ്ദാനം നൽകിയിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു (അവർക്കത്രേ തങ്ങളുടെ രക്ഷിതാ വിങ്കൽ നിന്ന് അനുഗ്രഹങ്ങളും കാര്യങ്ങളും ലഭിക്കുന്നത്. അവരത്രേ സന്തോഷം പ്രാപിച്ചവർ) അൽബഖറ - 157

(വിഷമതകളും, ദുരിതങ്ങളും നേരിടുമ്പോഴും, യുദ്ധരംഗത്തും ക്ഷമ കൈകൊള്ളുകയും ചെയ്തവരാരോ അവരാകുന്നു പുണ്യവാന്മാർ. അവരാകുന്നു സത്യം പാലിച്ചവർ. അവർ തന്നെയാകുന്നു (ദോഷബാധയെ) സൂക്ഷിച്ചവർ.) അൽബഖറ - 177

(അല്ലാഹു ക്ഷമിക്കുന്നവരുടെ കൂടെയാകുന്നു) (അവർ ക്ഷമിച്ചത് കൊണ്ട് ഇനിതാ ഞാനവർക്ക് പ്രതിഫലം നൽകിയിരിക്കുന്നു. അതെന്തെന്നാൽ അവർ തന്നെയാകുന്നു ഭാഗ്യവാന്മാർ) അൽമുഅ്മിനുൻ - 111 (അത്തരക്കാർക്ക് തങ്ങൾ ക്ഷമിച്ചതിന്റെ പേരിൽ (സ്വർഗ്ഗത്തിൽ) ഉന്നതമായ സ്ഥാനം പ്രതിഫലമായി നൽകപ്പെടുന്നതാണ്. അഭിവാദ്യത്തോടും, സമാധാനാശംസയോടും കൂടി അവർ അവിടെ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതുമാണ്. അവർ അതിൽ നിത്യവാസികളായിരിക്കും. എത്ര നല്ല താവളവും, പാർപ്പിടവും!) ഫുർഖാൻ - 75-76

തങ്ങൾ ക്ഷമിച്ചതിന്റെ പേരിൽ അവർക്ക് രണ്ട് പ്രാവശ്യം പ്രതിഫലം നൽകുമെന്നാണ് അല്ലാഹു പറയുന്നത്.

(അത്തരക്കാർക്ക് അവർ ക്ഷമിച്ചതിന്റെ ഫലമായി അവരുടെ

പ്രതിഫലം രണ്ടുമടങ്ങായി നൽകപ്പെടുന്നതാണ്. അവർ നന്മകൊണ്ട് തിന്മയെ തടുക്കുകയും നാം അവർക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ളതിൽ നിന്ന് ചെലവഴിക്കുകയും ചെയ്യും) ഖസസ് - 54

അബിമാലിക് അൽ ഹാദിമിബ്നു ആസിമിൽ അശ്ഹരി(റ)വിൽ നിന്ന് പ്രവാചകൻ(സ) പറഞ്ഞു, “ശുദ്ധി വിശ്വാസത്തിന്റെ ഭാഗമാ കുന്നു, ‘അൽ ഹംദുലില്ലാഹ്’ എന്നത് തുലാസ് നിറക്കുന്നതാകുന്നു, ‘സുബ്ഹാനല്ലാഹ്, അൽഹംദുലില്ലാഹ്’ ആകാശഭൂമികൾക്കിടയിലുള്ളതിനെ നിറക്കുന്നതാകുന്നു, നമസ്കാരം പ്രകാശവും, ദാനധർമ്മങ്ങൾ തെളിവും, ക്ഷമ വെളിച്ചവും, ഖുർആൻ നിനക്ക് അനുകൂലമായോ, പ്രതികൂലമായോ തെളിവുമാകുന്നു, എല്ലാവരും പ്രഭാതത്തിൽ ജീവിതമാരംഭിക്കുകയും സ്വന്തത്തെ സ്വയംതന്നെ വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, ചിലരതിനെ മോചിപ്പിക്കുന്നു, മറ്റുചിലരതിനെ നാശത്തിലാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു” മുസ്ലിം.

ബുദ്ധിമുട്ടുകളിൽ ക്ഷമിക്കുക.

ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലും, പ്രയാസങ്ങളിലും, പരീക്ഷണങ്ങളിലും ക്ഷമ കൈകൊള്ളുക. അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നവർക്ക് അല്ലാഹു അളവറ്റ പ്രതിഫലം വാഗ്ദാനം നൽകുന്നു.

(കുറച്ചൊക്കെ ഭയം, പട്ടിണി, ധനനഷ്ടം, ജീവനഷ്ടം, വിഭവ നഷ്ടം എന്നിവമുഖേന നിങ്ങളെ നാം പരീക്ഷിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. (അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ) ക്ഷമിക്കുന്നവർക്ക് സന്തോഷ വാർത്ത അറിയിക്കുക) അൽബഖറ - 155

(എത്രയത്ര പ്രവാചകന്മാരോടൊപ്പം അനേകം ദൈവദാസന്മാർ യുദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്! എന്നിട്ട് അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ തങ്ങൾക്ക് നേരിട്ട യാതൊന്നും കൊണ്ടും അവർ തളർന്നില്ല. അവർ ദൗർബല്യം കാണിക്കുകയോ ഒരുങ്ങിക്കൂടുകയോ ചെയ്തില്ല. അത്തരം ക്ഷമാശീലരെ അല്ലാഹു സ്നേഹിക്കുന്നു.) ആലൂ ഇംറാൻ - 146

അല്ലാഹു എന്ത് കൽപിച്ചുവോ അത് എന്ത് തന്നെയാണെങ്കിലും മനസാ വചാ കർമ്മണാ നടപ്പിൽ വരുത്തുകയെന്നതാണ് ഒരു മുസ്ലിമിന്റെ ബാധ്യത. അതാണ് അല്ലാഹുവിന്റെ ഖലീലായ ഇബ്രാഹിം, ഇസ്മായീൽ(അ) എന്നീ പ്രവാചകന്മാരിൽ നിന്ന് നമുക്ക് മാതൃക ഉൾക്കൊള്ളുവാനുള്ളത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

(എന്നിട്ട് ആ ബാലൻ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം പ്രയത്നിക്കുവാനുള്ള പ്രായമെത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ കുഞ്ഞുമകനെ! ഞാൻ നിന്നെ അറുക്കണമെന്ന് ഞാൻ സ്വപ്നത്തിൽ കാണുന്നു. അതുകൊണ്ട് നോക്കൂ നി എന്താണ് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്? അവൻ പറഞ്ഞു: എന്റെ പിതാവെ, കൽപിക്കപ്പെടുന്നതെന്തോ അത് താങ്കൾ ചെയ്ത് കൊള്ളുക. അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നപക്ഷം ക്ഷമാ ശീലരുടെ കൂട്ടത്തിൽ താങ്കൾ എന്നെ കണ്ടെത്തുന്നതാണ്.) സ്വാഹ്ഫാത്ത് - 102

മേൽ വിവരിച്ചതിൽ നിന്നും ക്ഷമക്ക് ഇസ്ലാം നൽകുന്ന പ്രാധാന്യം നാം മനസ്സിലാക്കി. ആയതിനാൽ അല്ലാഹു കൽപിച്ച പ്രകാരം ക്ഷമ അവലംബിച്ച് കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന്റെ മതം ജീവിതത്തിൽ പ്രാവർത്തികമാക്കാനും, അത് ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പ്രചരിപ്പിക്കുവാനും നാം ശ്രമിക്കുക. അതിന്റെ പാതയിൽ നമുക്ക് നേരിടേണ്ടി വരുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകളിൽ ക്ഷമയവലംബിക്കുക, അല്ലാഹു അതിന് തൗഫീഖ് നൽകട്ടെ. ആമീൻ.

കൂടുതൽ അറിയാനും, പഠിക്കുവാനും ബന്ധപ്പെടുക.
ഫോൺ: 03- 3625500 x 1030

الصبر صفة المؤمن

اعداد:

ക്ഷമ:

വിശ്വാസിയുടെ മുഖമുദ്ര

തയ്യാറാക്കിയത്:
സയീദ് സഹ്ഫർ സ്വാദീഖ്
ജൂബൈൽ ദഅ്വ സെൻറർ